

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.

Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. VII. Deus providet mala pœnæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

prima intentione Dei, ita ut primò velit pœnitentiam, & ut illam consequatur, permittat peccatum? Respondeo cum Felice sup. diff. 8. n. 3. esseque satis communis sententia; quòd bona, quæ ex peccatis oriuntur, possunt esse, imò plura sunt de facto ex prima intentione Dei; ita ut permissio peccati sit medium ad finem à Deo intentum consequendum. Probat: nam Incarnatio Christi Domini, ut Redemptoris & in carne passibili, decretata fuit post prævisionem peccati originalis, & ante prævisionem peccati crucifigentium. Hoc ultimum patet primò, quia Christus passibilis fuit subiectum, circa quòd fuerunt exercita peccata crucifigentium. Secundò: aliàs sequeretur, Christum ut Redemptorem non meruisse auxilia Judæis, ut cum non crucifigerent: ante enim passionem Christi prævisam jam prævisa fuisset permissio crucifixionis. Ergo passio Christi fuit de prima intentione, hoc est, prius providit Deus hominibus de remedio peccati originalis, scilicet de Passione Filii sui; ut autem hanc assequeretur, providit permissionem peccati crucifigentium, tanquam medium.

Atque in hanc sententiam inclinat etiam Smil. tract. 3. disp. 6. n. 2; 8. asserens, permissio nem peccati in electis posse esse prædestinationis effectum, & de facto esse, quando occasione peccati electus proficit ad aliquod majus bonum, puta ad opera pœnitentiæ, humilitatis &c. Sed de hoc infra, ubi de effectibus prædestinationis. Impraesentiarum ad dictum argumentum Felix Respondet Aliqui: distinctum fuisse decretum Incarnationis Christi quoad executionem, à decreto redemptionis. Vel sic, aliud fuisse decretum redemptionis absolutæ, & aliud decretum redemptionis per crucem, & hoc fuisse post visionem peccatorum Judæorum; illud statim post visionem peccati originalis.

Contrà (inquit Felix supra) hoc absurdum est: nam satisfactio & redemptio non fuit intentata post prævisam mortem Christi; sed potius mors Christi propter redemptionem, & consequenter peccata commissa in morte. Qui ordo explicatur Act. 2. v. 23. Hunc definitio consilio, & præsentia Dei traditum per manus iniquorum affligentes interemisit. Ubi dicitur passio Christi permissa ex speciali Dei consilio. Confirmatur: nam unum peccatum est pœna alterius; ergo ex intentione puniendi peccatorem permittit Deus secundum peccatum. Et sic patet, quomodo voluntas, quæ juxta Damasc. lib. 2. de Fide c. 29. est secunda, quia habita ex nostris demeritis, apud nos, possit esse de prima intentione Dei: nam potest Deus, ut dictum est, intendere pœnam, & ex hac intentione eligere permissionem peccati, ut medium ad consequendum finem.

Nec inde sequitur: quòd Deus faciat peccatum, aut peccatores, contra SS. Patres Aug. & Alios, ut supra audimus; quia Patres solum intelligunt (inquit Felix sup. n. 4.) Deum non esse causam peccati, esseque ita bonum & potentem, ut ex peccato eliciat bonum, prout sup. ex S. Aug. diximus: & hoc in executione exhi-

bita: nam in prævisione prius potest esse bonum, quam permissio peccati. Sic ille.

Quod probat à simili dicens: quàmvis usus medicamenti, quod ex intentione salutis assumitur, supponat existentiam illius, quando in re exhibetur; non tamen est necessarium, quòd ejus existentia supponatur (etiam si hoc possit contingere) quando eligitur, ut salus consequatur: ita in nostro casu quàmvis usus peccati, quod ex intentione alicujus boni assumitur, supponat existentiam illius, quando in re exhibetur; non tamen est necessarium, ut ejus existentia supponatur, (etiam si hoc possit contingere) quando eligitur ad bonum consequendum, sed, electo bono orituro ex peccato, potest post eligi permissio peccati.

Si inferas: ergo tali casu Deus vult ipsum peccatum; quia qui vult finem, vult, saltem virtualiter, medium necessarium ad consecutionem talis finis; ergo si Deus vult primò pœnitentiam, v.g. etiam vult peccatum, quod est medium necessarium ad illam. Respondetur neg. Consequentiam. Ad probationem dicitur: Antecedens verum esse, intellectum de medio rigorofo, quod in finem influit, & in executione est causa illius: secus de medio latè sumpto, ut est peccatum respectu pœnitentiæ, quod non influit in illam, nec est causa positiva illius; sed solum occasio, ut sit tale bonum.

Infas: qui efficaciter vult finem, vult omne necessarium ad consecutionem illius, etiam si sit tantum occasio; ergo Deus vult peccatum. Respondet Felix sup. n. 5. neg. Antecedens; nam sufficit, Deum ponere id, ex quo scit futurum peccatum, quod scit postea permissione, & cooperatione sua ad materiale peccati, de quo alibi iterum redibit sermo, ubi plenius expendetur.

Si autem à me quæritur: nunquid quæ peccati, eadem est ratio mali pœnæ seu naturæ? Respondeo:

CONCLUSIO VII.

Deus providet mala pœnæ.

Mala pœnæ seu naturæ (inquit Felix sup. diff. 9. n. 1.) vocantur illæ miseriæ & calamitates, quæ accidunt hominibus præter illorum intentionem, ut mors, quando quis ab inimicis occiditur, vel quando aliquam jacturam patitur sive in membris, sive in bonis temporalibus. Quæritur nunc, utrum Deus provideat hæc mala non solum permissivè, sed & positivè seu effectivè; id est, an non solum de ipsis provideat, sicut providet de peccatis; sed etiam ipsa provideat, velut providet bona naturæ, scilicet per modum effectus.

Sententia communis est: quodeumque malum pœnæ seu naturæ attingere providentiam Dei, seu Deum actu directo suæ voluntatis, ipsum efficiendo eo modo, quo effici potest. Audiatur Deus ipse apud Maiam Prophetam c. 45. v. 6. & 7. Ego Dominus, & non est alter, formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem, & creans malum: ego Dominus faciens omnia hæc. Et Amos 3.

198.
In prævisio-
ne prius po-
test esse bo-
num, quam
permissio
peccati.

199.
Obiectio.

Solutio.

200.
Instantia.
Diluitur.

201.
Quæ vo-
centur ma-
la pœnæ.

202.
Ea attingit
providentia
Dei.

Probat ex
Scriptura.

v. 6. dicitur: Si erit malum (pœnæ) in civitate, quod Dominus non fecerit? Quæ Scripturæ universaliter loquuntur de omnibus malis; innuunt alia sunt, quæ loquuntur de malis particularibus, occasione & similibus; sed quia obvia sunt, eas prætereo.

203. Item auctoritate D. Aug. Ex Patribus unus Aug. pro mille, in lib. contra Adimantum c. 17. sic ait: Deus qui novit, quid unicuique tribuat, vindicat occidendo, in quos voluerit, five per homines, five occulto rerum ordine, non quia eos odit inquantum homines sunt, sed inquantum peccatores sunt. Nam in veteribus libris (Sap. 11 v. 25.) legimus dictum Deo: & nihil odisti eorum, quæ fecisti: sed omnia five per penas, five per pramiam, iustitiâ moderante, disponit. Et post pauca: Ecce manifestum est, Deum cum dilectione corrigere non solum infirmitatibus & aegritudinibus, sed etiâ moribus temporalibus eos, quos non vult damnare cum mundo. Et similia in eod. cap. reperies.

204. An Scriptura possit explicari de voluntate permissiva. Si dixeris: omnia ista explicari possunt de voluntate permissiva, sicut explicatur Scriptura, loquens de peccato vocibus positivis. Respondet Felix sup. n. 2. Scriptura nunquam dicit, Deum facere vel jubere peccatum, sicut loquitur de malis pœnæ. De morte hominum constat ex illo Job 14. v. 5. Breves dies hominis sunt, numerus mensium ejus apud te est &c. Et in Officio defunctorum: Animam famuli tui, quam de hoc seculo migrare jussisti; quæ non verificatur de sola permissione; jussio autem non dicitur de peccato.

205. Et ratio (inquit) est: quia in morte cujuscunque hominis est specialis voluntas Dei; quia aut est prædestinatus, aut reprobus, cujus executio in consummatione vitæ consistit; ergo specialiter à Deo decernitur mors in hoc vel illo tempore. Deinde, nihil est magis certum secundum fidem, quam quod Deus immittat mala pœnæ hominibus, ut puniat, vel ut aliquas passiones inordinatas illorum refrænet, vel ut merita aliquorum augeat: ergo à Deo sunt directè voluta, & hoc ratione alicujus boni, quod ex talibus pœnis nascitur, nam malum ut malum non potest esse volitum ab ordinatissima voluntate Dei, nisi propter aliquod bonum. Hucusque Felix.

206. Sed quid dicam? Nihil ex omni parte beatum, præter unum solum Deum, qui percutit & sanat, deducit ad inferos & reducit, qui etiam in Scriptura dicitur jubere peccatum 2. Reg. 16. v. 10. Dimittite eum (Semei) ut maledicat (David) Dominus enim præcepit ei, ut malediceret. Et v. 11. Dimittite eum, ut maledicat juxta præceptum Domini. Igitur responsio Felicis ex hac parte non videtur beata. Quid ergo? Nulla imperfectio est, Deum actu positivo illa mala naturalia velle; sicut est imperfectio, velle actu positivo peccatum, ut prius ostensum est; & idè Scriptura dicens, Deum præcipere peccatum, improprie intelligenda est de permissione, ut alibi dictum fuit; secus illæ Scripturæ, quæ dicunt, Deum facere vel jubere mala pœnæ; cum nihil obstat, quia propriè intelligantur.

207. Obstat, reponit aliquis, auctoritas D. Damasceni lib. 2. de Fide c. 29. jam sæpius citato, ubi sic ait: Providentia opera partim propensâ Dei voluntate sunt, partim permissione. Propensâ voluntate

sunt ea omnia, quæ citra controversiam bona sunt, permissione, quæ nonnullam absurditatis speciem præ se ferunt. Sæpè etenim probum etiam ac justum hominem in calamitates incidere solet, ut abstrusum in eo virtutem alius indicet, ut in Job &c. Ad alteram etiam gloriam, ac non ob sua, vel parentum peccata, pro derelicto habetur quispiam, ut ille jam inde à natiuitate cæcus ad gloriam Filii hominis. Ergo secundum hunc S. Patrem Deus solum permittit se habere, & non positivè circa mala pœnæ seu naturæ.

Respondet Felix sup. n. 3. quod ita loquitur, quia in illis involuitur aliquod peccatum, sed tamen originale, ut in cæco, circa quod Deus permittit solum se habere. Contra id gratis dicitur, quia non loquitur de peccatis, sed de malis pœnæ seu naturæ, ut cæcitate, & circa istam ait, Deum se habere permittit. Respondet præfatus Auctor: quod malum pœnæ dupliciter considerari potest, vel secundum se, & ut sic spectat ad providentiam positivam; vel ut dicit ordinem ad peccatum, ex quo occasionatur, & ut sic ad providentiam permissivam pertinet. Sic ille.

Quod, meo videri, nihil aliud est dicere, quod peccatum pertinet ad providentiam permissivam, pœna autem ad providentiam positivam. Aliud hoc est, quod queritur; & Damasc. in ultimo exemplo expressè remouet ordinem ad peccatum, juxta verbum Christi Joan. 9. v. 3. Respondit Iesus, neque hic peccavit, neque parentes ejus, sed ut manifestentur opera Dei in illo. Melius ergo videtur dici, Damascenum ibi non distinguere voluntatem permissivam contra positivam; sed contra voluntatem propensam: cum enim Deus summè bonus sit, utpote cujus natura est bonitas, non propendit ejus voluntas in mala etiam pœnæ seu naturalia; sed quasi invitus ea iungit hominibus propter illa, quæ sine controversia bona sunt, consequenda. Igitur Deus positivè quidem vult illa mala naturalia, non tamen propter se, sed propter majus bonum, in quod propendit.

Si inferas: ergo propter eundem finem poterit etiam positivè velle peccata. Respondet Felix sup. n. 4. neg. Consequentia. Diferimen, inquit, est: nam malum pœnæ solum dicit aversionem ab aliquo bono particulari, & ita compensari potest aliâ viâ, ut abscissio brachii compensatur conservatione vitæ; at vero peccata dicunt aversionem à Deo, & ita nullo bono possunt compensari. Ita hic Auctor. Sicut ergo nulla est imperfectio in homine, velle positivè aversionem brachii pro conservatione vitæ; magna autem imperfectio, velle positivè peccare, v.g. fornicari ad eundem finem; (unde & prius licitum est, posterius autem prorsus illicitum) sic indidem nulla in Deo imperfectio est, velle positivè mala naturalia ad bonum finem; magna autem imperfectio foret, velle positivè peccatum ad eundem finem, quia velle positivè peccatum, peccare est.

Ex his facile solvitur ratio, quâ infideles olim utebantur ad impugnandam hanc providentiam malorum naturalium, dicentes: mala pœnæ, &c.